

OMGEVINGSANALYSE CORONA 10.00 UUR			
Naam	(VWS), (BZ), (SZW), Newsroom IenW	Datum	03 – 02 – 2020
Kenmerk		Tijd	8:30
Analyseperiode	31 januari t/m 3 februari 2020		
Getroffenen en betrokkenen		1 ^e – 2 ^e – 3 ^e ring	
1^e: Wie zijn de getroffen (slachtoffers/gewonden/nabestaanden/gedupeerden)? - Nederlanders die onlangs in Wuhan waren. - Nederlanders in China. - Chinezen in Nederland. - Reisorganisaties. - Bedrijven met werknemers in Wuhan/China. 2^e: Wie is betrokken? (familie/omwonenden/collega's/werknemers)? - Familieleden van in Wuhan woonachtige Nederlanders. 3^e: Wie voelt zich betrokken? (lotgenoten/volgers/kennissen/geïnteresseerden)? - Verschillende op Twitter actieve burgers die zich zorgen maken over verspreiding van het virus. - Algemeen publiek.			
Karakterisering berichtgeving		Hoe ziet de berichtgeving er uit? Welke bronnen gebruik je?	
- Sinds vrijdag 24 januari is er in de Nederlandse media zeer veel aandacht voor het nieuwe coronavirus, met iedere dag honderden nieuwsberichten in de landelijke en regionale media. Deze aandacht houdt gedurende de week sterk aan. Elke nieuwe ontwikkelingen is nieuwswaardig, het Wuhanvirus is hét onderwerp dat iedereen lijkt bezig te houden. Diverse landelijke media onderhouden online een liveblog, zoals NOS (dagelijks), NU.nl (doorlopend), Volkskrant (van het weekend) en AD (van zondag). De media-aandacht voor het nieuwe coronavirus neemt afgelopen weekend wat af in vergelijking met de dagen ervoor, maar blijft desondanks groot. - Ook op social media blijft de aandacht voor het coronavirus enorm, met meer dan 5.000 Twitterberichten sinds zaterdag en bijna 20.000 berichten in de afgelopen zeven dagen. <i>Laatste ontwikkelingen rondom het nieuwe coronavirus</i> - Inmiddels zijn er in China zeker 17.205 mensen besmet en 361 mensen overleden aan de gevolgen van het zogeheten 2019-nCoV-virus. Inmiddels zijn er in China zeker 17.205 mensen besmet en 361 mensen overleden aan de gevolgen van het zogeheten 2019-nCoV-virus. Op de Filipijnen was afgelopen weekend sprake van het eerste sterfgeval buiten China (NU.nl). - Het nieuwe coronavirus zou zich volgens Chinese wetenschappers ook via de spijsvertering kunnen verspreiden (Telegraaf). Deze bevinding lijkt te worden ondersteund door een ontdekking van onderzoekers in de Amerikaanse staat Washington. Een 35-jarige man, besmet met het coronavirus, had diarree en in zijn ontlasting zijn sporen van het virus aangetroffen (NU.nl). <i>Veel aandacht voor evacuatie</i> - De berichtgeving in de Nederlandse media in de afgelopen 24 uur focust zich voornamelijk op de terugkeer van de 15 Nederlanders en de twee Chinese partners. - Nieuwsbronnen (o.a. NOS.nl, RTL Nieuws, FD, De Telegraaf, de Volkskrant, NRC, AD) doen verslag van de reis en de aankomst in Eindhoven. Het AD meldt dat de evacués zijn ondergebracht op een terrein van Defensie in Huis ter Heide waar ze 14 dagen in quarantaine zullen blijven. - Minister Bruins spreekt zondagmiddag bij het tv-programma Buitenhof. Zijn uitspraak dat de Nederlanders die zondag terugkomen uit Wuhan opnieuw zullen worden gecontroleerd op ziekteverschijnselen wordt o.a. overgenomen door de radiojournalen van het NOS. Ook plaatst NOS een artikel met de kop: 'Minister Bruins: Nederland goed voorbereid op coronavirus'.			

- Aan boord van het vliegtuig bevond zich journalist Anouk Eigenraam (o.a. FD, BNR) die verslag deed op [Twitter](#). Zo spreekt ze waardering uit voor de organisatie van de logistiek-complexe evacuatie. Ook Volkskrant-journalist [Leen Vervaeke](#) is aan boord en doet verslag van de reis.
- Verschillende bronnen melden op basis van Eigenraam dat
 - ca 30 van de 250 passagiers aan boord apart zaten i.v.m. lichte gezondheidsklachten.
 - geen van de passagiers bij controles in China, Frankrijk en België ziekteverschijnselen vertoonde.
 - alle passagiers na terugkeer nogmaals worden onderzocht en twee weken in quarantaine moeten blijven.
- Verschillende bronnen (wo. AD en [De Telegraaf](#)) melden dat ca. twintig passagiers in Frankrijk zijn afgezonderd, omdat ze verschijnselen vertoonden die op het coronavirus kunnen duiden. Op maandagochtend laten Frankrijk weten dat alle testen negatief waren en deze twintig passagiers dus niet besmet lijken te zijn.
- Volgens NRC kan Buitenlandse Zaken niet zeggen hoeveel Nederlanders er in Wuhan/Hubei zijn achtergebleven. Volgens de krant gaat het om 'enkelen'.
- FD en AD schrijven over de overwegingen van enkele individuele Nederlanders om wel of niet uit Wuhan te vertrekken. Zo besloot [] kort voor de vlucht om toch niet mee te gaan.
- Op Twitter werden in de afgelopen 24 uur ca. 1.200 berichten geplaatst en gedeeld waarin Nederlandse burgers klagen dat het coronavirus door de repatriëring binnen de landsgrenzen wordt gebracht.

Overige media-aandacht voor coronavirus

- Media blijven volop verslag doen van alle ontwikkelingen rondom het coronavirus. Vaak terugkerende aspecten zijn nieuwe besmettingen wereldwijd, de situatie in China, maatregelen die andere landen nemen om de verspreiding in te perken, de discriminatie van Chinezen in Nederland en het buitenland vanwege het virus en de economische gevolgen van het virus.
- Viroloog Anne Wensing bespreekt bij [WNL op Zondag](#) feiten en fabels over het Corona-virus.

I: Informatiebehoefte

Welke vragen leven er bij getroffen? Hebben we antwoorden op de vragen die buiten leven? Op welke vragen hebben we geen antwoord? Hoe wordt het incident in de buitenwereld omschreven (Zien, Horen, Voelen, Ruiken, Proeven)? Welke geruchten worden als zodanig genoemd?

VWS

- Via webcare van VWS komen er vragen binnen over reizen naar China en over het quarantainebeleid. Ook op Twitter leven er vragen over het quarantainebeleid, waarbij vaak wordt gewezen op het feit dat evacués in andere landen wel worden afgezonderd op een speciale locatie.

Vragen over reizen van China naar Nederland

- [NRC](#) en de [Volkskrant](#) schrijven dat het reisadvies voor China negatief is maar dat er vanuit China nog steeds naar NL wordt gevlogen (o.a. door KLM) en dat er nog visa worden verstrekt aan Chinese burgers.
- De [Volkskrant](#) zet dit af tegen de VS en Australië, die alle reizigers uit China nu de toegang ontzeggen, en landen als Rusland, Japan, Pakistan en Italië die restricties instelden. Op Schiphol en elders worden geen specifieke maatregelen getroffen voor dit soort reizigers. Deze situatie kan mogelijk tot vragen leiden.
- Enkele Twitteraars en luchtvaart-actiegroepen vragen zich af waarom Chinese luchtvaartmaatschappijen ("Corona-vluchten"), waaronder China Southern Airlines, nog vanuit China op Schiphol vliegen.
- Trouw.nl bericht dat op Schiphol "de angst [...] er goed in zit" met zorgen bij personeel en reizigers voor een goede bescherming tegen het virus.

G: Waarneembaar gedrag (Schadebeperving)

Wat doen of laten getroffen? Volgen zij onze gedragsadviezen (handelingsperspectieven) op? Zelfredzaamheid? Vragen getroffen om aanvullende gedragsadviezen? Welke? Waar moeten we bijsturen?

BZ

- Vijftien Nederlanders en twee partners zijn aangekomen naar Nederland en naar een
- Verschillende Nederlanders kiezen ervoor om in Wuhan te blijven.
- Via @247BZ is in de afgelopen 24 uur één vraag binnengekomen over het registreren van een Nederlander die zich in Wenzhou bevindt. DCV/CC heeft instructies gegeven.

Discriminatie Chinezen

- *Telegraaf* en *NOS* geven voorbeelden van incidenten waarbij sprake is van discriminatie van Chinese Nederlanders. Ook op de sites van *BN De Stem*, *De Stentor* en *Eindhovens Dagblad* zijn hiervan voorbeelden. Zo komen Chinese Nederlanders aan het woord die bijvoorbeeld op straat zijn 'uitgescholden' en 'nageroepen'. AD, Parool en Brabants Dagblad verwijzen alleen naar incidenten die zich in het buitenland hebben voorgedaan. Hierbij worden incidenten in Frankrijk en Japan aangehaald.
- Op sociale media is de berichtgeving beperkt. In de berichten die er verschijnen, wordt met name verwezen naar nieuwssites. Verder blijkt uit een aantal berichten dat sommigen mensen het terecht vinden dat Chinese Nederlanders vanwege het coronavirus worden gediscrimineerd (ze veroorzaken het zelf door hun 'de bizarre eetgewoontes'). Anderen vinden het 'belachelijk' dat Nederlandse Chinezen worden gediscrimineerd.

Europese Unie

- De EU heeft twaalf ton beschermende kleding naar China gestuurd voor de strijd tegen het coronavirus. De Europese Commissie liet zaterdagavond weten dat Peking om deze hulpmiddelen heeft gevraagd ([RTL Nieuws](#)).

Evacuatie door andere landen

- Duitsland heeft 128 mensen, waaronder ruim honderd Duitsers, gerepatrieerd uit Wuhan. De Airbus A310 van de luchtmacht landde zaterdagmiddag met enige vertraging in Frankfurt (ANP).
- Twee van de ruim 120 mensen die gisteren vanuit Wuhan naar Duitsland zijn geëvacueerd, blijken besmet te zijn met het coronavirus. Dit heeft de gemeente van Germersheim gezegd, waar de passagiers op een legerbasis in quarantaine zitten ([RTL Nieuws](#)).
- Het Japanse ministerie van volksgezondheid bevestigt dat drie mensen die uit Wuhan zijn geëvacueerd zijn besmet met het coronavirus. Een van die drie, een 44-jarige man, was eerst negatief getest op het virus. In totaal zijn 20 mensen in Japan besmet ([NU.nl](#)).

Maatregelen door andere landen

- Het VK trekt een deel van zijn ambassadepersoneel en mensen van consulaten terug uit China in verband met de verspreiding van het nieuwe coronavirus, stelt de Britse regering zaterdag.
- Australië en Nieuw-Zeeland laten geen toeristen vanuit China meer toe. Ook is het reisadvies naar China aangescherpt tot het hoogste niveau ([NU.nl](#)). In de VS en Indonesië krijgen alle buitenlanders die de afgelopen twee weken in China hebben gereisd geen toegang. Zuid-Korea sluit zijn grenzen voor buitenlanders die de Chinese provincie Hubei hebben bezocht (ANP).
- Meer landen schorten al het vliegverkeer met China op, waaronder Indonesië, Vietnam en Oezbekistan.

Maatregelen door China

- Voor het eerst sinds de uitbraak van het coronavirus in China hebben de autoriteiten ook een miljoenenstad buiten de provincie Hubei van de buitenwereld afgesloten. Het gaat om de negen miljoen inwoners tellende stad Wenzhou, zo'n 800 kilometer ten oosten van Wuhan (ANP).
- Steeds meer sportevenementen in China worden afgelast. Naast het WK indooratletiek is nu ook de Formule E in de Chinese stad Sanya geannuleerd wegens het coronavirus ([AD](#)).
- De nieuwjaarsvakantie in de Chinese provincie Hubei is opnieuw verlengd, tot 13 februari (ANP).
- De Chinese centrale bank gaat ingrijpen in het door het coronavirus getroffen gebied. Er zouden monetaire instrumenten worden ingezet om bedrijven te hulp te schieten (ANP).
- De Chinese overheid vraagt stellen hun trouwplannen uit te stellen vanwege het coronavirus. Veel koppels hadden 2 februari als trouwdatum geprikt, omdat de cijfercombinatie een palindroom is: 02-02-2020. Velen dachten dat het hun huwelijk geluk zou brengen, aldus AFP.

Luchtvaart

- China Eastern Airlines stopt met vluchten naar Noord-Amerika.
- China Southern Airlines reduceert aantal vluchten [naar Amsterdam](#) en andere bestemmingen buiten China.

B: Betekenisgeving

Welke betekenis geven getroffenen en betrokkenen aan het incident? Hoe wordt erover gesproken (waarde-oordelen, kwalificaties, kritiek, steun, emoties)? Hoe wordt tegen de overheid aangekeken? In welke context? Wat is de 'taal van de straat'?

Politiek

- Het CDA wil met spoed alle rechtstreekse vluchten tussen China en de EU opschorten, laat Kamerlid Anne Kuik vrijdagmiddag weten. Samen met Joba van den Berg, Pieter Omtzigt en Mustafa Amhaouch stelt zij schriftelijke vragen hierover.

BZ

- Nederlandse burgers vragen zich in ruime mate op Twitter af of Nederland niet het risico neemt het virus binnen de landsgrenzen te halen. In veel gevallen geven de twitteraars blijk van een algeheel wantrouwen t.o.v. de Nederlandse regering en de EU.
 - Nederlanders op Twitter noemen het onverstandig om mogelijk besmette landgenoten te repatriëren.
 - Men vindt het vreemd dat gezonde passagiers tijdens de evacuatie in een vliegtuig zaten met mogelijk besmette personen.
 - Ook de mogelijkheid dat de evacués thuis in quarantaine gaan wordt bekritiseerd. Daarbij wordt gewezen naar andere landen, waar evacués centraal in quarantaine gaan. Het AD citeert overigens een GGD-arts die zegt dat er niet streng zal worden toegezien op naleving van de quarantainemaatregelen en dat er wordt uitgegaan 'van goed vertrouwen'.
- Journalist Anouk Eigenraam toont in verschillende tweets bewondering voor de uitvoering van de 'complexe & logistieke operatie' die de evacuatie was.
- Ook een anonieme Nederlandse evacuée is lovend over de hulp vanuit de Nederlandse ambassade. (FD).

Fake news

- [Volkskrant](#) gaat zondag in op de complottheorieën die rondgaan over het coronavirus.

SISOS

Slachtofferaantallen – Identiteiten - Schade (bedragen/vergoeding) – Oorzaken – Scenario's